

NOTES FLORÍSTIQUES, IV

Oriol de Bolòs*

Rebut: setembre de 1990

SUMMARY

Floristic notes, IV

Chorological, taxonomical and nomenclatural data on some vascular plants of the Catalan Countries.

RESUM

Dades corològiques, taxonòmiques i nomenclaturals sobre algunes plantes vasculars dels Països Catalans.

Les notes precedents aparegueren a *Collectanea Botanica* (Barcelona), I: 193-198 (nr. 1-4); II: 49-64 (nr. 5-6) i III: 185-197 (nr. 7-29).

30. **Bufonia tuberculata** Loscos - Anoia: La Llacuna, en el vilatge ibèric del Castellar, 900 m sm (CF 78).

31. **Cephalaria squamiflora** (Sieber) Greuter subsp. **ebusitana** (O. Bolòs et J. Vigo) comb. nova, *C. squamiflora* var. *ebusitana* O. Bolòs et J. Vigo, *Collectanea Botanica* 17 (1): 89, Barcelona I-1988.

Com assenyalen A.J. ROSSELLÓ & N. TORRES [*Candollea*, 45(1): 75-76, 1990] les diferències entre la cefalària de Mallorca i la d'Eivissa són bastant acusades i permeten de distingir-les com a subespècies diferents. De les dades que tenim i, en particular de la descripció i il·lustració de la planta sarda que apareixen a *Flora d'Italia*, II: 660-661, de PIGNATTI, es desprèn, però, que aquesta

planta no és pas idèntica a la d'Eivissa, la qual constitueix una població diferenciada, que possiblement conserva caràcters ancestrals.

32. **Ophrys apifera** Hudson subsp. **trollii** (Hegetschw.), comb. nova; *O. trollii* Hegetschweiler in Hegetschweiler und Heer, *Flora der Schweiz*: 874, Zürich 1840: *O. apifera* var. *trollii* (Hegetschw.) Reichenb.

La Garrotxa: Observada en dues localitats, ambdues pertanyents al quadrat UTM DG 66: collet de Colitzà, obac sobre el camí de Puigmolí, 400 m sm, vegetació mixta entre *Plantagini-Aphyllanthesetum* i *Rubo-Coriarietum*, dins el domini del *Quercetum mediterraneo-montanum*; volcà de Santa Margarida, obac, 650 m.

Raça molt notable, caracteritzada, en primer terme, per la forma i el color del label (estret, llargament acuminat i amb dos lòbuls petits a la base; verd pàl·lid, amb ta-

* Departament de Biologia Vegetal. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona. Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona.

ques poc vistents d'un to brunenc poc intens). La planta de Colitzà coincideix exactament amb la làmina publicada per NELSON [*Gestaltwandel und Artbildung erörtert am Beispiel der Orchidaceen Europas und der Mittelmeerländer*, Zürich 1962: XIX (4): 177-178, Taf. XIX, 4].

Aquest tàxon ha estat valorat de vegades com si fos una simple anomalia (*vielleicht eine beginnende Monströsität darstellt*, ASCHERSON & GRAEBNER, *Synops. Mitteleur. Flora*, III: 650, Leipzig 1907). Això no està pas d'acord, però, amb el fet que, segons NELSON (1962), ocupa una extensa àrea, que s'estén de Suïssa, Alemanya i Anglaterra a Occitània (Gascunya) i possiblement a Itàlia. Es tracta doncs, bàsicament, d'una planta mediterrània occidental.

33. **Rumex obtusifolius** L.- L'expansió de la vegetació arvensa i ruderal que s'ha produït durant els darrers decennis ha afavorit la difusió d'aquesta espècie, principalment mediterrània. Ja és coneguda la seva freqüència actual als vergers regats del Segrià, on no fa gaires anys sembla que era inexistent. L'any 1950, als voltants de Barcelona només era coneguda, com a planta excepcional, d'un sol punt: Montjuïc. Una segona localitat recollida per BOLÒS & BOLÒS (*Veg. com. barcel.*: 283): Vallirana, vers el Mas del Lledoner, SENNEN, ha d'ésser atribuïda, en realitat, vist l'exemplar corresponent (BC 55718), a una planta del grup *pulcher*.

L'exemplar fou determinat en aquest sentit per BOLÒS & VIGO l'any 1965, i després ho ha estat com a *R. obtusifolius* × *pulcher* per RECHINGER f. el 1987 i com a *R. pulcher* × ?? per G. LÓPEZ, també el 1987.

Posteriorment, l'espècie ha estat observada al Baix Llobregat: Prat de Llobregat, prop de la Ricarda (DF 27), BOLÒS & BOLÒS 1954, BC 602664; i, darrerament, al Vallès Occidental: Bellaterra, prop de la Universitat, 190 m sm (DF 29); i a la comarca de Garraf, on és abundant a l'herbassar higronitròfil que voreja la riera que baixa vers Sant Pere de Ribes, 60 m sm (CF 96).

34. **Ruta chalepensis**. L. subsp. **chalepensis** (*R. bracteosa* DC.) - Alt Penedès: Una colònia d'aquesta planta, poc comuna, existeix al solell sota el castell de Sant Martí Sarroca, 400 m sm, exp. S. Probablement procedent d'antics cultius.

35. **Sison amomum** L. - Espècie pròpia de la vorada herbàcia nitròfila del bosc humit (*Galio-Alliarietalia*). Comuna a les contrades plujoses del nord-est de Catalunya, encara és abundant a la base de l'obac de la muntanya del Marquès, a Sant Joan de Mediona, 400 m sm, exp. N. (Alt Penedès, CF 89).

36. **Teucrium gnaphalodes** L'Hér. subsp. **ilerdense** (O. Bolòs et J. Vigo) comb. nova; *T. polium* L. var. *ilerdense* O. Bolòs et J. Vigo, *Collectanea Botanica*, XIV: 92, Barcelona VII-1983.